

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četr leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslojpe števe 3.

Dopisi dobre vrline se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torč zvečer.

Za ostanila uredništvo ni odgovorno. Cena ostanila uredništva je za celo stran 100 za 1/2 strani 50, za 1/4 strani 25, za 1/8 strani 12, za 1/16 strani 6, za 1/32 strani 3, za 1/64 strani 1,5. Pri večkratnem ostanilu se cena primerno zniža.

Stev. 49.

V Ptuju v nedeljo dne 4. decembra 1910.

XI. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter 3 slike.

Maznanilo.

Uradne ure v „Stajerc“ pisarni so se spremenile in veljajo od 1. decembra naprej tako-le: Ob delavnikih od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih od 8. do 12. ure dopoldne. Kdor ima v uredniških stvarih z urednikom g. K. Linhartom govoriti, ta naj ga poseti doma (stara šola za mestno cerkvijo).

Somišljeniki v mariborskem okraju!

Z ozirom na žalostni položaj v štajerskem deželnem zboru, katerega so slovensko-prvaški poslanci z brezvestno obstrukcijo razbili, priredimo

v nedeljo, dne 18. decembra 1910 dopisno v Mariboru veliki kmetški shod,

na katerem se bode govorilo in sklepalo o raznih za kmetijsko ljudstvo važnih zadevah. Opozarjamo že danes na ta velepomembni shod. Naši cenjeni zaupniki po osem okraju dobili bodo že posebna vabila. Prosimo, da naj pridejo vsi zanesljivo in naj pripeljejo tudi somišljenike seboj. Tudi tremezi in mirni politični nasprotniki lahko pridejo; motiti neveda shoda od nikogar ne bomo pustili. — Proctor, kjer se bode shod vršil, naznanili bomo še pravočasno.

Priljavljajte se za to zborovanje, agitirajte med somišljeniki! Kajti mi moramo vladi pokazati, da se ne strinjamo z zločinsko obstrukcijo, ki nam prizadeva grozovito gospodarsko škodo!

Vsi na naš shod!

Le naprej!

Vstopili smo v zadnji mesec leta 1910 in kmalu pozdravimo božične praznike ter nastop novega leta.

Že danes pa lahko pribijemo, da je bilo še malo let tako usodepolnih in sramotnih za slovensko liberalno ter klerikalno politiko, kakor leto 1910. Mi pri temu ne bomo ponavljali vse „izjave“ in „popise“ in „članke“ in „napade“ in „polemike“, s katerimi so se slovenski voditelji v svojih v vsakem oziru bankerotnih listih in na svojih komedijah podobnih shodih javno z blatom obmetavali. V enem zadnjih uvodnikov „Stajerca“ smo izpregovorili besedo o „politični moralni“ na Slovenskem in mislimo, da nam je marsikateri sicer zagrižen nasprotnik natiboma prikrimal. Kajti res je, kar smo pisali. Res je, da peljejo slovenski časopisi izključno osebni boj in res je, da ni niti enega slovenskega voditelja, kateremu ne bi nasprotno slo-

vensko časopisje kakšno nepoštenost ali celo kakšen zločin očitalo. To so gotovo nezdrave razmere, ki dokazujejo vsakemu politično zrelemu človeku, da je današnja slovenska politika v štadiju propadanja. Kadar se pojavijo v politiki psovke, takrat manjka dokazov in argumentov. V slovenski politiki pa vidiš edino psovke. Omenimo le gonjo, ki so jo povzročili slovenski klerikalci v zadnjem času proti slovenskemu učitelstvu. V nekem letaku so trdili neki učitelji, da so mladeniči drago šolo v sv. Jurju posvinjarili. To zastopuje klerikalni stranki, da sklicuje shode, na katerih gromijo razni politični renegeti: A la dr. Verstovšek in dr. Benčovič proti učitelstvu in šoli. Kdor pozna naše duševno zanemarjeno vlogo ljudstvo, ta tudi ve, kako lahko se da proti šoli nahujskati. In posamezni pošteni učitelji morajo potem v klerikalnih farah trpeti zaradi zločinske politične gonje. Sicer pa ne branimo „narodne stranke“! Mi vemo, da je ravno ta ključna „Narodna stranka“ med priprostim ljudstvom učiteljstvo diskreditiralo in sovraštvo izročilo. Ako se stavi ljudstvo rane Klemenčiče, Kukuške in ednako osebe kot vzor učitelstva, potem ni čuda, da ljudstvo izgublja zaupanje do učitelja. Ako razni za ošesni mokri učiteljski fantki v šoli poližko nganjajo, potem ni čuda, da ljudstvo peaje šolo. Klerikalna stranka je spravila s svojo politiko dubovnike ob dobro ime. „Narodna stranka“ pa je isto z učiteljem storila. Ni čuda, da zdaj vsa ta napačna in sramotna politika hođi po rakovi poti.

„Narodna stranka“ kaže že vse znake propadanja. Politični kozli, ki jih strelja naivni don Kiošt, dr. Kukuvec v Celju, pospešujejo še to propadanje. V vsaki prihodnji volitvi bode „narodna stranka“ propadla. Njena nezmožnost za politično stvarno delo, njena površnost v gospodarskih vprašanjih, njeno prazno šovinistično hujskanje, ki se stedi celo treznim narodnjakom samim, njena grozovita nedoselednost, — vse to so grehi, ki ne doživijo odvze v javnosti. Tako je propadanje „narodne stranke“ nezdružljivo. Pri temu je eno žalostno: liberalci bodojo, kadar padejo v politični grob, potegnili seboj mnogo gospodarskih organizacij. Kajti bili so dovolj brezvestni, da so vse jim dosegljive gospodarske zadruge in posojilnice za politiko izrabljali in zlorabljali. To nam dokazujejo slučaji prvaških posojilnic v Sočanju in Celju, nadalje bankerot „Agro-Merkurja“ v Celju in naravnost zločinu podobna nemarnost, ki se je ravnokar pojavila v „Zvezi slovenskih zadrug“ in s katero se zdaj državni pravdniki peča. „Narodna stranka“ bode poginila, zapustila pa bode bankerotne in izrpane gospodarske organizacije . . .

In klerikalci? Na Štajerskem napredujejo vsled nezmožnosti in nedoselednosti „narodne stranke“. Na Koroskem pa jim sta monsignore Weiss in monsignore Kayser grob skopala . . .

Mi okoli „Stajerca“ pa napredujemo lepo, da je veselje. Naš list postaja vedno večji in boljši. Naše pristaje ne zvaži nikdo v nasprotni tabor.

Mi „Stajercijanci“ gremo naprej!

Politični pregled.

Državni proračun za 1911 izkazuje skupne potrebščine v znesku 2 818,196.736 K. Pokritje je za 311.036 K večje, tako da ostane ta svota kot preostanek. Ta preostanek dosegel je finančni minister na ta način, da je višje dohodke iz davkov vpisal in je potrebne izdatke skrajšal. Tako se je vpisalo dohodke iz neposrednih davkov za 19%, milijona višje i. s. so realni davki za 4-13 milijone višji, osebni davki za 15-2 milijonov. Osebni dohodninski davek se je za več kot 11 milijonov zvišal, colninske dohodke za 10 milijonov, davek na sladkor za 8 milijonov, dohodki iz tobaka za 19 milijonov itd. Na drugi strani pa se bode preziralo ljudske želje in ljudske potrebščine. Na ta način seveda ni težko na papirju proračun s preostankom spisati!

Proti pomanjkanju stanovanj, ki troji v mestih najobčatejše pojave splošne draginje, sprejela je državna zbornica vendar precej koristni sklep. Vlada dovoli glasom tega sklepa 25 milijonov kot garancijski sklad. S tem skladom se vsa vzi kredit za zgradbo stanovalnih hiš, potom katerih bi se omejilo pomanjkanje stanovanj. Teh 25 milijonov daje 200 milijonov drugih hipotek. In s tako svoto bi bilo 250 milijonov prvih hipotek mogočih. S tem je storjen mali a vevlačni korak v gospodarskem delu. Upajmo, da bode dosejal brezplodna državna zbornica v tem zmislu naprej delala.

Proti draginji sprejela je državna zbornica celo vrsto resolucij, v katerih se je vse mogoče in nemogoče stvari zahtevalo. Ko bi hotela vlada vsem tem zahtevam ugoditi, morala bi imeti milijarde denarja na razpolago. Poslanci to čisto dobro vedo. Predlagali so te resolucije tudi večinoma le zato, da se zamorejo potem pri svojih volilnih pobahati, češ kako „delujejo“ in „skrbijo“ za ljudstvo. Gotovim poslancom ni nič zato, da bi kaj dosegli; gré se jim le zato, da bi kaj — govorili!

Dr. Šušteršič-Zindra na rakovi poti. Sama ob sebi sicer mala skupina slovenskih klerikalnih poslancev, ki se pustijo od Zindre voditi, ni imela nikdar posebnega vpliva. Važnejša je postala le zaradi tega, ker se ji je pridružil češka stranka. Ali zdaj prihajajo tudi Čehi polagoma do spoznanja, da z brezmišelnim panslavistično politiko ničesar doseči ne morejo. Te dni je volila češka zveza svojega načelnika. Medtem ko je bil doselej njen načelnik znani ruski romar dr. Kramar, ga niso zdaj več volili, marveč so napravili politično zmernejšega dr. Fiedlerja za načelnika. Dr. Kramar je torej odstavljen in tako rekoč politično mrtev. Z njim je pade! najhujši pomagač dr. Šušteršičove politike. Resna volja do gospodarskega dela bode polagoma vendar vse kričače v državni zbornici premagala.

Klerikalno gospodarstvo. V nižjeavstrijskem deželnem zboru imajo klerikalci večino. Dežela potrebuje denarja, da uredi učiteljske plače. Klerikalci so hoteli najprve davek na pivo za celo deželo vpeljati. Ali Dunajčanje so se proti temu odločno branili. Klerikalci pa so nekaj „pametnega“ izmislili: vpeljali so naureč davek na pivo le za deželo, za mesto pa ne. Kmetje